

The Mysterious March

פרשת לך-לך תשע"ח

Artzardl - Channah

GENESIS

12 / 1-5

2

HASHEM said to Abram, "Go for yourself from your land, from your relatives, and from your father's house to the land that I will show you. ²And I will make of you a great nation; I will bless you, and make your name great, and you shall be a blessing. ³I will bless those who bless you, and him who curses you I will curse; and all the families of the earth shall bless themselves by you."

Abraham's destination, saying only to the land that I will show you, God kept him in suspense and thereby made the destination more beloved in his eyes, and also enabled him to be rewarded for every step he took (Rashi).

The Torah expresses Abraham's test in ascending degrees of difficulty. It is hard for someone to leave his homeland, even harder to leave his extended family, and hardest of all to leave his parents (Ramban).

3

רמב"ן

וַיִּשְׁעַם להזכיר "ארצך ומולדתך ובית אביך", כי יקשה על האדם לעזוב ארצו אשר הוא יושב בה ושם אוהביו ורעייו וכל שכן כשהוא ארץ מולדתו ששם נולד, וכל שכן כשיש שם כל בית אביו, ולכך הוצרך לומר לו שיעזוב הכל לאהבתו של הקב"ה:
אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵרְאֶה. היה נודד והולך מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר, עד שבא אל ארץ כנען ואמר לו לזרעך אתן את הארץ הזאת, או נתקיים "אל הארץ אשר אראך", ואז נתעכב וישב בה. ומה שאמר ויצאו ללכת ארצה כנען, לא להתישב בה, כי עדיין לא ידע כי על הארץ ההיא נצטווה, אלא שאחזו צדיק דרכו דרך ארץ כנען, כי כן היה בדעתו ובדעת אביו גם מתחלה בצאתם מאור כשדים. ומפני זה אמר ויהי כאשר התענו אותי אלהים מבית אבי (להלן כ יג), כי היה תועה כשה אובד:
וַיִּתְכַּן לומר כי אברהם מבראשונה ידע כי ארץ כנען היא נחלת ה' ובה יתן ה' חלקו, והאמין כי "אל הארץ אשר אראך" ירמוז לו על ארץ כנען, או על כולה, או על אחת מכל הארצות האלו, ושם פניו אל כלל ארץ כנען, כי שם הארץ אשר יראנו כאמת:

Mer Uziel

A TEST OF FAITH

God commanded Avraham, "Go away from your land...to the land that I will show you" (Bereishis 12:1). The commentators explain that God did not tell Avraham where to go; He only told him to start walking.

This seems cruel. Considering, the enormity of the demand God was making on Avraham, couldn't He have revealed to him which direction he should go and how far?

Rashi explains that God deliberately kept Avraham in the dark "in order to heighten his sense of anticipation." We gift-wrap presents for the same reason — not knowing what the package contains increases the recipient's excitement and intensifies his joy. God wanted to whet Avraham's appetite before granting him Eretz Yisrael.

There was another reason God did not reveal Avraham's final destination to him: He wanted to test Avraham's faith. Man's actions are based on intellect. He is constantly making choices — between right and wrong, between good and evil, even whether or not to believe in God. There is nothing inherently wrong with considering both alternatives, for faith is not a mathematical equation. By definition, the concept of faith in God implies that there is room for doubt. If belief in God were as simple as $2 + 2 = 4$, it would not be called "faith" but "knowledge."

This was one of the ten tests Avraham underwent; and he passed it with flying colors.

התורה   לך לך   אוצרות   נו

כתוב במדרש אמר רבי יוחנן: למה לא גילה לו הארץ מיד, כדי לחבבה בעיניו וליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה.

צריך ביאור וכי אם היה אומר לו לחיכוך הולך, לא היה מקבל שכר על כל פסיעה ופסיעה, והרי רבי יוחנן אמר (סוטה כב.) למדנו קיבול שכר מאלמנה. מעשר באלמנה שהיה בשכונתה בית הכנסת וכל יום היתה הולכת להתפלל בבית מדרשו של ר' יוחנן [שהיה רחוק משכונתה], אמר לה ביתי וכי אין בית כנסת בשכונתך אמרה לו שרוצה בזה שיהיה לה שכר פסיעות. הרי לנו, שאפילו אם יודע לחיכוך הולך מקבל שכר פסיעות, אייך מדוע לא גילה לו הקב"ה היכן הארץ שהולך?

שיעורי חומש   6

כך היה עושה הסבא מקלם בתחילת כל מאמר שכתב הוא הקדים הקדמות, שם הוא כתב שקשה לו לכתוב והוא לא יכול להחליט אם כן או לא לכתוב. והענין בזה, כי כמה שחשובים הדברים, כך צריך שמי שקורא אותם יכיר בחשיבותם, ולא יקראם באדישות. לפעמים בתוספת טרחה שאדם יגע להשיג דבר, הוא קונה חשיבות לדבר. יש חביבות לדבר שבא בהסתר.

י פורקסי

אך הנראה בזה דאכן שפיר יש צער גדול יותר כשאינו יודע סוף ותכלית להליכתו, והוא עפ"י הדמיון, כי הנה מטבעו של עולם, אשר ילד המתייסר אף בכאב קטן, בכיו מכופל מגדול הכאב ביסוריו, ומשום, שהגדול יודע מתוך הנסיון שכעבור רגעים מועטים יחלוף הכאב ואינו, לא כן הילד הבטוח בדמיונו כי רב ובחוסר נסיונו, כי עד יום מותו ילווהו כאב זה באשר ילך, ועל כן בכיו גדול. וכמו כן בנידוננו, כי מלבד אשר ההליכה היתה בזמן ההוא מפרכת ומייגעת, בנדאי כשאין לדבר קיצבה, יגדל הקושי שבצתיים, שאין יודע סופו של גלות זו. והיא הכוונה שקיבל שכר על כל דיבור ודיבור, ושכר זה לא היה ניתן לו אילו היה יודע שדרכו היא לארץ ישראל, כי שם יעודו ושם ביתו. [ועי' בדעת תורה לאמוח"ז זצ"ל].

ע' ברש"י ז"ל: ב' טעמים למה לא גילה הקב"ה לאברהם לאן הוא הולך. ונראה לתת עוד טעם: שלא רצה הקב"ה לומר "ארץ כנען" - דהוי משמע שהיא שייכת לכנען, ושאברהם עתיד לקתתה ממנו. ואינו כן - שהיא ארץ ישראל, אלא שבאותו זמן ישב שם כנען. (וכמובן שלא היה אפשר עדיין לקרוא לה בשם "ארץ ישראל").
ואע"פ שכתבנו (פ' ראה ד"ה וירשת): שארץ כנען היתה שלהם, ושישראל מצוים לקחת אותה מהם? זה היה לפי המציאות שנעשתה הארץ של הכנענים ע"י ישיבתם שם. ואילו כאן היה הקב"ה מדבר אליבא דאמת - שהארץ שלו כביכול, ויכול הוא ית' לתתה למי שרוצה (וכמש"כ רש"י ז"ל ר"פ בראשית) - ואז היה רצונו שתהא ביד הכנענים, ושיצטרכו בני' להוציאה מהם ע"י מסירות נפש. אבל לא רצה לתארה בשם ארץ כנענים, וכאילו היתה באמת שלהם.

8

אל הארץ אשר אראך (שם שם)

ברש"י ז"ל: "כדי לחבבה בעיניו", עכ"ל.
נראה לפרש: שאם היה אברהם יודע לאן הוא הולך, אז כ"ז שלא הגיע אליה היה מצטער: "מתי אני אגיע אל הארץ ההיא?". ובסוף נראה לו כאלו משא כבד הוסר מעל כתפיו.
~ ואילו עכשיו שלא ידע, מיד שנודע לו שאכן הגיע, היה שמח בה כמקבל מתנה פתאום מחברו כהפתעה. ועי"כ היתה חביבה אצלו.

הצדקה

בפירוש "מתנות כהונה" על המדרש פירש: אם היה מגלה לו היכן המקום היה אברהם מזדרו למחוז חפצו בדרך הקצרה ביותר, כדי לקיים רצון ה', אך מאחר שלא ידע המקום היכן הוא, הלך בדרך ארוכה, ועי"י זה קיבל שכר על כל פסיעה שהוסיף בדרך, (עי' במפרשי המדרש).

10

14 32 קז ע

ומעתה נראה לבאר דזה הכוונה "ליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה", שאילו היה הקב"ה אומר לו שילך "לארץ ישראל", לא היתה המצוה כי אם להגיע לארץ, והצורה שהגיע לארץ ע"י ההליכה היא רק "הכשר" ואין לו שכר כעוסק במצוה ממש. אך כיון שלא נאמרה לו מטרת הליכתו, א"כ נעשתה ההליכה עצמה ועצם פסיעותיו, למטרה ותכלית. והארץ זהו רק הזמן שבו נסתיימה קיום

נח 12 נתיבות לך לך חיים

דלא ידע" זהו השיעור שפוטרו את האדם מלשתות עוד. (ואולי זהו שיעור השכרות שאז נקרא אנוס שפטור מן המצוות.)
ועכשיו נחזור לעניינינו: שאם אמר ה' לאברהם לאן הוא נוסע אז היה אפשר לפרש: שקיום המצוה ללכת הוא ע"י הגעתו למקום ההוא, ושההליכה אינה אלא הכנה לקיום מצוה זו, והיינו: הכשר מצוה. אבל עכשיו שלא הגיד לו ברור שרצה הקב"ה שעצם ההליכה תהא המצוה, וכמו שאמר לו: "לך לך", והיא בכל פסיעה ופסיעה. ורק שיהיה אברהם פטור ממצוה זו כשיראה לו ה' את מקום ייעודו. וא"כ, יכול הקב"ה לתת לו שכר על כל פסיעה ופסיעה, כיון שע"י כל פסיעה הוא מקיים המצוה ללכת.
ואינו דומה לשכר פסיעות שלנו שאנו פוסעים בלכתנו לביה"ג (שאנו מקבלים אף שאנו יודעים לאן אנו הולכים), שפסיעות אלו הן רק מדין הכשר מצוה, אלא שלפי אריכות הדרך ניתן שכר. ואילו כאן, רצה הקב"ה לזכות אאע"ה במצוה בכל פ"פ, היות ועצם ההליכה היתה המצווה והנסיון

13 a

135

וכי. מפורש בדבריו שגם במצוות יש שכר פסיעות ולא דוקא בהולך לבית הכנסת וכן מרש"י (סוטה כב). משמע שלמד שכר פסיעות לכל המצוות עיי"ש.

...

בספר "ברכת פרץ" מתרץ באופן נוסף, בזה שאברהם הולך ואינו יודע לו הולך, נסיונו גדול יותר בכל פסיעה ופסיעה שעושה, מאשר אם היה יודע להי הולך, וזה שאמר המדרש לתת לו שכר על כל פסיעה ופסיעה.

אמנם דבריו מחודשים ומצאתי חולקים על זה. כתב רבינו בחיי בפרושו על אבות (פ"ה מ"ח) וז"ל: 'הולך ואינו עושה' כלומר שהולך לשיבה ואינו לומד, שכר הליכה בידו, מניין? שכתוב 'ויולכו ויעשו בני ישראל' (שמות יב, כח) ליתן שכר על ההליכה ועל העשיה (מכילתא) עכ"ל. מפורש כאן שקבלו בניי שכר על הליכתם להביא קרבן פסח. וכן בספר "פלא יועץ" (ערך הכנה) כתב וז"ל: הכנה לשבת היא מצוה רבה, מצינו גדולי ישראל שהיו עוסקים בה, וכבר כתבו בשם האר"י ז"ל שמה שמזיע להכין צורכי שבת הוא תיקון גדול לפנס הברית, ואמרו על מוהר"א הלוי ז"ל שהיה מרבה בפסיעות לקנות ולהכין צורכי שבת כי יש שכר פסיעות

We have a general principle that "S'char mitzva b'hai alma leika – There is no reward for a mitzva in this world." Mitzvos are performed here but their reward is reserved for the next world. This world is finite, it bears finite action; the next world is infinite and it expresses the results of this-worldly actions in infinite terms. A mitzva here is paid out in equivalent value there, and that equivalence is infinity.

It is remarkable that almost all of the mitzvos consist of physical actions – only a very few are performed by thought or attitude alone. This means that the mitzvos function by performance of physical actions which activate effects in the spiritual realm. The action takes place here; the result occurs there. There is no reward here because the reward for a mitzva is the mitzva itself: the reward consists of the effect brought about by that mitzva which is experienced by the neshama in the next world; the change, the growth which

takes place in the neshama of the person who performs that mitzva is the reward itself.

Bonding between this world and the next is effected by mitzvos; the body performs the mitzva, the neshama experiences the result; and since this world is the domain of the body and the next is the domain of the neshama, a bridge is formed between them.

* * *

Let us look more deeply. When the body is engaged in performing a mitzva, the mind should be focused appropriately – the body must perform its work in physicality while the mind transcends the physical so that the result is the translation of material into spiritual. If the intention of the one performing the mitzva is in fact to perform a spiritual act, an act of Divine service, then the physical action is elevated to the level of spirit, and the bond between material and spiritual has been forged. If, however, the intention is not transcendent at all, the mitzva lives in this world only.

The rule in the spiritual world is that all things must be paid in kind: a purely physical action can have only physical results. An action propelled into transcendence by that component of the human which is in fact transcendent, the mind, can live in the higher world. This is the reason that kavana, intention, is so important when performing mitzvos; one should be sure to intend that the action of the mitzva is being done because it is a mitzva, because Hashem has commanded this action.

To be sure, even a mitzva performed with inferior motives may be valid; if it meets the minimum halachic

requirements for that mitzva there will be an eternal effect. The Mesillas Yescharim states that Hashem pays for even the most inferior mitzvos because "Ha'kadosh Baruch Hu eino m'kape'ach s'char kol ber'ya – The Holy One, Blessed is He, does not withhold the reward of any creature." If a person performs a mitzva primarily because of some ulterior motive: if one gives tzedaka (charity) in order to be admired, for example, there is no doubt that reward will be paid for that mitzva if the giver at least partially intended a mitzva.

בענין שכר פסיעות, אמר ה"חפץ חיים" חידוש נפלא, אפילו על חצי פסיעה עושה אדם לצורך מצוה יקבל שכר לעתיד לבוא! וראיתו ממעשה המורבא בחז"ל: בעת ההיא שלח מרודך בלאדן בן בלאדן מלך בבל ספרים – משום כי חלה חזקיהו... כתבו לו: שלום למלך חזקיהו, שלום לעיר ירושלים, שלום לאלקים הגדול. נבוכדנצר סופר של בלאדן היה, אותו שעה לא היה שם, כשהגיע למקום, אמר להם איך כתבתם... אמר להם קראתם לו אלקים הגדול וכתבתם אותו בסוף... אמרו לו מי שקרא את האגרת הוא יקימנה, רץ אחריהם, כשרץ שלש פסיעות (ג'רסת הילקוט והמדרש) בא גבריאל והעמידו, אמר ר' יוחנן אלמלא בא גבריאל והעמידו לא היה תקנה לעם ישראל. ומה היה שכרו! אמר לו הקב"ה אתה פסעת שלש פסיעות בשביל כבוד שמי, חייך שאני מעמיד ממך שלשה מלכים שיהיו שולטים מסוף העולם ועד סופו, ואלו הם נבוכדנצר, אויל מרודך, ובלשצר (סנהדרין צו).

גמרא הגירסא "ארבע פסיעות", בילקוט ובמדרש תנחומא הגירסא "שלש פסיעות", אמר החפץ חיים בדרשה שנשא בעיר זלודוק, ששתי הדעות נכונות ודברי אלקים חיים הם.

באמת לא רץ נבוכדנצר אלא שלש פסיעות וכשהחל לפסוע את הפסיעה הרביעית בא גבריאל והעמידו, כך שלא פסע פסיעה שלמה. אלא מחציתה בלבד, לפיכך, אלה שגורסים שנבוכדנצר פסע שלש פסיעות, כוונתם לשלש פסיעות שלמות, ואלה שגורסים ארבע פסיעות מביאים בחשבון גם את מחצית הפסיעה הרביעית.

בכך ביאר באיזו זכות וזכתי ושתי למלך לאחר שמלכו אבותיה, שלשת המלכים: נבוכדנצר, אויל מרודך, ובלשצר, שלהם הגיעה המלכות בזכות שלושת פסיעותיו של נבוכדנצר שרץ לכבוד ה' ית', ואילו מלכותה של ושתי הגיעה לה בשביל מחצית הפסיעה הרביעית של נבוכדנצר, לפיכך לא מלכה אלא זמן קצר (במקומה מלכה אסתר, שהצילה לאחר מכן את כלל ישראל מגזרתו של המן).

זוהי כונת מאמר חז"ל: אלמלי לא העמידו גבריאל לא נשתייר מעם ישראל שריד ופליט, שכן אם היה גבריאל מאפשר לנבוכדנצר לפסוע את הפסיעה הרביעית, הרי היתה ושתי מולכת עד הסוף, ולא אסתר, ומי איפה היה מציל את ישראל מגזרתו של המן.

(ח"ח חיינו ופעלו ח"ה)

כמה חיזוק יש במאמר זה, אפילו חצי פסיעה מקבל אדם שכר למעלה! הנק אם היינו מחדירים זאת לעצמינו, איזו שמחה והשתוקקות היתה לנו בעת שהיינו הולכים לביה"כ או לבימ"ד. לו יצוייר שהיה אדם עומד בפתח בית המדרש והיה מחלק שטרות של כסף בסכומים נכבדים עבור כל פסיעה ופסיעה שאדם הלך, איך היינו נראים אז... והרי זו האמת מחלקים שכר רב יותר מאשר כסף על כל פסיעה וחצי פסיעה...

17 מקרא ק"ט י"ג

כמה נהדרים הם דברי המהרש"א לסיום פרשה זו, שעל ידי תפילתו של כל יהודי (תפילת שמונה עשרה) שבסיומה פוסע הוא שלוש פסיעות ומבקש את בניין המקדש – שלוש פסיעותינו בסיום תפילת שמונה עשרה עומדות כנגד פסיעותיו של "אותו רשע". הוא בפסיעותיו – בשלוש פסיעות – החרیب את בית המקדש, ואנו נזכה בע"ה על ידי שלוש פסיעות בתפילותינו לבניין בית המקדש, בבי"א.

rewarded as mitzvos - in the next world? Even one mitzva, we have learned, is worth infinity; why then are this person's mitzvos different?

But that is exactly the point: an evil person, by definition, is one who has no interest in investing in a world other than this. Such a person lives here and only here. This world and all that it offers is such a person's entire investment. And we have learned that one lives only where one builds life: if an individual does not build a transcendent dimension by investing his life in transcendence, then that dimension does not exist. That person's mitzvos cannot be more than mere physical actions in the physical dimension; or to put it more plainly, how can reward be paid to an individual in a world in which he does not exist? Of course mitzvos have endless potential; but they must be performed with that in mind. When the essence of a person is shrunk to this-worldly proportions, the actions of that person shrink similarly; his actions cannot transcend his essence. When a person exchanges infinity for the finite, all of that person's expression in action must be finite; no reward can be paid in the higher world - he is simply not there.

22 **ויבינו** פרשת לך לך **במקרא** **נה** **אשר אראך.**

פירש"י "לא גילה לו מיד כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דבור הדבור. כיו"ב את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק" ע"כ. צ"ב מה שאמר ליתן לו שכר על דבור, הלא אח"כ הראה לו הקב"ה לאן לילך. וי"ל דהו"ל סגן כפה צדדים, א' לילך להתרחק מארץ אור כשדים, ב' לילך לארץ ישראל, הם ב' צדדים נפרדים ומטרות נפרדות האחד להתרחק מחברת הרשעים בארץ סכסכה השני לילך לארץ הקודש, לפיכך בתחילה לא אמר לו הקב"ה לך לך מארץ אל ארץ ישראל דהייך כמשמע שיעקר המצוה היא לילך לארץ ישראל, אלא הציווהו לראות מצוה מארץ מולדתו, לפיכך לא אמר לו בתחילה לאן לילך, וזהו שאמר חז"ל ליתן לו שכר על כל דבור ודבור" דהן ב' מצוות נפרדות א' לצאת מארצו ב' לילך לארץ.

ואילו "מבית אביך", כיון שהשפעת ה"מבית אביך", אינה רק השפעה של חיבור, אלא חופפת היא, חופפת בקרבה את כל הצמיחה, החינוך והגדילה הרוחנית, לכן אין להנתק הימנה אלא על ידי "פוק". יש "לצאת" מתוכה. הוא אשר ביאר ותרגם התרגום יונתן. אותו ה"לך לך", מתקיים דרך פעולה אחרת, כשכל אחת מהן מתייחסת ל"מעשה" ההתנתקות. אם מארצך - "איזול". אם ממולדתך - "פריש". אם מבית אביך - "פוק".

ללמדך, כי הקיום דין של "לך לך", אינו חל רק בהגיעו אל הארץ המובטחת. **ח** **הקיום דין של "לך לך", הוא בהליכה עצמה. משום שזהו עיקר הציווי, ללכת, להתנתק, לפרוש ולהחליץ.**

הבנין השלם של אברהם אבינו, אב המון גוים, אינו מסוגל להבנות, אלא אם כן לא דבק בו שום פירור של נמרוד ותר. יש לצחצח אותו, לבל יועם על ידי אבק כל שהוא, הבא מבית אבא, ממולדת ומארץ.

אברהם, חייב להיות, כולו "אברהם". כל השפעה אחרת, גם זו שאינה נראית, הריהי תופסת מקום של ה"אברהמיות". כדי ליצור את ה"אבינו", חייבים לנקות ולהפקיע כל תערובת. לא יתכן שה"אבינו" יהיה בעצם, גם כל-שהוא, מתרח או מנמרוד. כל ה"אברהם" חייב להיות "אבינו".

כל זה לא יתכן, ללא ה"איזול", "פריש" ו"פוק". כי רק כך מתנקים ומצטחצים ומבריקים בברקו הבלעדי של אברהם.

מובן איפוא, ה"על כל דיבור ודיבור". שהרי אמנם כל דיבור ודיבור, זוקק עבודה מיוחדת, מעשה מיוחד, שימת לב מיוחדת. כל דיבור ודיבור, זוקק מאמץ לעצמו, כאשר המטרה היא, עצם ההפקעה מ"מארצך", על ידי מאמץ של "איזול". הפרישות מ"מולדתך", על ידי עמל של "פריש". השתחררות מ"מבית אביך", על ידי החלצות של "פוק".

אילו היתה מתגלית המטרה, שהיא הארץ המובטחת, היו מופנים כל העמל והמאמצים, אל עבר קיום המטרה. ויתירה מזאת, אילו היתה מתגלית המטרה, לא היינו, אולי, יודעים, או מפרשים, את ה"לך לך", כשהוא משורג, מתפצל ומתייחס, אל פעולות ומאמצים, של "איזול", "פריש" ו"פוק". אילו היתה מתגלית המטרה, היתה לכל הפסוק רק משמעות אחת של "לך לך", אל עבר המטרה.

23 **קב** **ברכת** לך לך **מרדכי**

אברהם אבינו

"ויאמר ה' אל אברהם, לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א) "לא גילה לו הארץ מיד, כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דיבור ודיבור" וכו' (רש"י, ועיי' ברי"ד לט, ט)

משמע, אילו גילו לו לאברהם את מקום הארץ המובטחת, לא היה שכרו אלא בקיימו את מטרת הליכתו. קיום זה, לא היה חל אלא בהגיעו אל הארץ.

ולכן לא גילו לו, כדי שיקבל שכר גם על כל פסיעה ופסיעה [עיון במדרש שם].

וזה פלא. מדוע כל פסיעה גורפת אחריה מתן שכר, רק כשאין הארץ ידועה מראש. מה יש בפסיעותיו, כשאין מגלים את הארץ, מה שאין כשהארץ נגלית וידועה לפניו.

— מדוע, בכלל, מגיע לו שכר על כל פסיעה ופסיעה. הכי יש קיום מעשה מצוה נפרד בכל פסיעה ופסיעה?!

גם "על כל דיבור ודיבור" צריך עיון. מדוע רק כשאין הארץ מגולה לפניו וכי כשהארץ נגלית וידועה, לא קיים "כל דיבור ודיבור"!!

— לכאורה, הציווי הכלול במלים "לך לך", מתייחס לכל מה שנאמר לאחר מכן: מארצך, ממולדתך ומבית אביך. וכן משמע פשוטו של מקרא.

אך המתבונן בתרגום יונתן, נוכח, שהוא קבע מילת התייחסות מיוחדת לכל אחת מן האמירות. ולא עוד, אלא שלכל אחת מהן, מילת התייחסות אחרת: "איזול לך מארעך, אתפרש מן ילדותך, פוק מבית אביך" וגו'.

— מכאן, על כרחך, שאותה פניה של "לך לך", מתפצלת לכמה משמעויות, לפי אור עומק הכוונה ובחתיאם להתייחסותה.

משום ש"מארצך", מתנתקים על ידי "איזול", כדי שתנותק השפעת ה"ארץ" עליו בעודו עליה.

אבל מ"מולדתך", אין מתנתקים על ידי "איזול" בלבד. המנטליות של "מולדתך", דבוקה היא בעצם מהותו. הניתוק ממולדת, מתהווה רק על ידי "פריש". יש לעשות פרישה נפשית, לנתק את החיבור הזה.

רק משלא נתגלתה המטרה, מתברר, כי הכוונה ב"לך לך", היא מטרה לעצמה. עמל ומאמץ המופנה להינתקות, להשתחררות ולהחלצות.

זהו "ליתן שכר על כל דיבור ודיבור". משום שאמנם, כל דיבור, זוקק עמל לעצמו. כל דיבור ודיבור, הוא קיום דין לעצמו. לכן גם מגיע השכר על כל קיום דין בפני עצמו.

מה מאד מובן ומוסבר גם ה"על כל פסיעה ופסיעה". שהרי כאמור, רק על ידי כך שלא התגלתה המטרה, נמצינו למדים, שהקיום דין של "לך לך", טמון בעצם פעולת ההינתקות, ודאי שיש קיום דין ב"כל פסיעה ופסיעה", שכן כל פסיעה, היא שלב בהפקעה ובחצוצה.

כל פסיעה, הן זו של צעדי הליכה גופניים, הן זאת של צעדים ופסיעות רוחניים, הן זאת של "איזול", הן פסיעות של "פריש" ו"פוק". שכן כל פסיעה, מרחיקה, מנתקת, ממרקת ומצחצחת.

משה פרשת לך לך אהל

ולכן, בכל פסיעה "מביתו וממולדתו ומארצו", קיים בזה אברהם ריחוק מקום רוחני מהם, באופן שחיוק עצמו במהלכו בחיים ובאמונתו בכל פסיעה ופסיעה שריחוק עצמו מביתו ומולדתו וארצו.

אברהם אבינו ניצח את נמרוד, אבל עדיין נשארה בארצו השפעת הכפירה של נמרוד. אברהם אבינו הצליח להוכיח לאביו שהוא צודק, אבל עדיין לא הצליח להשפיע על אביו מלהחזיק בביתו ע"ז. לכן היה ליטובת אברהם אבינו ועלייתו הרוחנית, להיפרד ולהרחיק את עצמו כל כמה שרק אפשר לו, כדי להרחיק עצמו מלהיות מושפע מהם, וכך כמה שהרחיק את עצמו - תרתי משמע - קיבל שכר... ועל כל פסיעה ופסיעה⁴⁷.

והנה כבר כתבו מפרשי התורה לדייק, מה שהתורה כתבה את ה"לך לך" שי אברהם באופן שיילך מארצו ואח"כ מבית אביו, והמציינות היא להיפך, קודם יש נסיעה מביתו של אביו, ואח"כ ממשיך בהליכתו, ואז יש ג"כ הליכה ממקום מולדתו ומארצו.

47. נראה להשוות לדברי המלבי"ם (יש פרשת מטע) ו"ל: "אלה מטעי בני ישראל". הטעם מה שהניע הקב"ה את ישראל במדבר ארבעים שנה ולא הכניסם לארץ ישראל תיכף, הוא יען כי במצרים שקעו מאד בטומאת מצרים ולא יכלו להטהר ממנה כמו שנראה ממה ששבו לסורם כמה פעמים במדבר, וע"כ הניעם במדבר ארבעים שנה וסבלו כמה תלאות ונבחנו בכמה בחינות ונצרפו צירוף אחר צירוף עד שטהרו והחליפו שמלותיהם הצואים ולבשו בגדי קודש מדת הטהרה והקדושה, ונהג ה' עמם כאשר יסדר הרופא לאיש אשר הוא דר תחת קו המשוה באזור החם ורוצה להעתיק מגורו אל קצה צפון הקר וראה הרופא שאם יעתיק עצמו פתאום מקצה אל הקצה יחלה וימות, ויסדר לו

28

שפתי דעת / פרשת לך לך

עם" שפ"א תרל"ב ד"ה 'ברש"י

איתא במדרש (בראשית רבה לט. ט) "ולמה לא גילה לו מיד, כדי לחבבה בעיניו וליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה". השפת אמת' מבאר את הענין בדרך נוספת ועל פי פשוט. אברהם אבינו עומד עתה לנחול את ארץ ישראל. כל כולה של ארץ ישראל, וכל האפשרות של נחילת מעלה בקדושה וקרבת אלוקים, תלויה בביטול העצמיות והרצון האישי. ככל שמבטל האדם את עצמו ומוחק את רצונותיו ומכחיד את מאווייו ורצונותיו האישיים, כך הוא זוכה יותר לשמוע ולהתקרב ולנחול חלק בנחלת ה' "לך לך מארצך" (בראשית יב. א) פירושו, להתנתק מהרצונות העצמיות. 'ארץ', מלשון רצון וארציות וחפץ אישי. הקריאה לאברהם אבינו היתה לבטל את הארציות ולהתעלם מן התאוה האנושית לרדת לידיעת הטעמים. כאשר נותנים לאדם מתנה גשמית מוחלטת, ניתן לגלות לו מיד בהתחלה מה הוא עומד לקבל. לא כן הדברים כשברוחניות עסקינן. ברוחניות הקבלה תלויה בעזיבת הרצון העצמי ובמיטת ה"לך לך מארצך". ברוחניות אין מתנה מוגבלת ומוחלטת, שכן לדברים רוחניים אין קצבה. ככל שתגדל עזיבת הגשמיות ויגדל הביטול, כך תגדל הנתינה הרוחנית. גילוי המטרה לאברהם אבינו היה מונע ממנו את היכולת להשיג, כי אז היה מעורב בהליכתו קמצוץ של הבנה ורצון עצמי, ובכך היתה נחילת הארץ נפגמת. רק משהלך אברהם אבינו מתוך חוסר ידיעה ומתוך חוסר רצון לדעת, יכול היה לנחול את ארץ הקודש בשלמות ולהנחילה לבניו אחריו.

ומוסיף השפת אמת' על פי דרכו, כי זה צריך להיות תמיד רצון האדם. עיקר העיקרים של הדת היהודית הוא, שעל האדם לחפוף לשמוע ולקבל קרבת אלוקים.

למלא רצון הבורא ולבטל הרצון העצמי, כך זוכים להבין אף את המופקע והו מההשגה האנושית הרגילה.

קלו 29 אל הארץ אשר אראך (יב. א) תפארת שמשון • ביאורים

לא נלה לו הארץ מיד, כדי לחבבה בעיניו, ולתת לו שכר על כל דיבור ודיבור (יש"י)

אמרו חז"ל (ב"ר פמ"ו, ז): "האבות הן הן המרכבה", וביאור דבריהם נראה כך:

הנה אם נשאל את המרכבה עצמה שהשר יושב בה, לאן פניך מועדות? הרי תאמר: וכי יש לי יעד להגיע אליו?! הלא כל תפקידי הוא להרכיב את השר, כשהוא מפנה אותי לימין אני פונה לימין, כשהוא מפנה אותי לשמאל, אני פונה לשמאל, ואין זה ענייני כלל לאן אגיע לבסוף, זה ענייני של השר. כלומר, המרכבה מצד עצמה אינה נוסעת לא לירושלים ולא לטבריה, היא נוסעת רק - ימינה או שמאלה.

זהו אם כן מה שכתוב על אברהם אבינו שהלך "אל הארץ אשר אראך", והיינו שכל פניה פנה על פי הדיבור, אבל הוא מצד עצמו לא היה לו שום יעד, רק לעשות רצון קונו.

ואולי דבר זה נרמז בדברי המדרש (ב"ר פ"ה, ז) "ליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה", שאם היה לו יעד סופי, הרי שקיום המצוה היה אחד בלבד - להגיע אל היעד, אבל עתה שלא ידע לאן פניו נועדות, נמצא שעצם ההליכה היא גופא המצוה, א"כ בכל פסיעה קיים מצות הליכה וקיבל עליה שכר בפני עצמה.

הלכה פרשת לך לך והלבוב

בתיב (יב. א) 'לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך, ומבאר בשפת אמת (מל"ד ד"ה גמ'רש) שיש כאן הוראה עצומה הצורא ית, ח"ל 'ולכן לא הראה לו מיד כי לעולם צריך איש הישראלי לייגע עצמו בעבודת הבורא ולהיות נמשך אחר מה שיראה הבורא ית' משמים, והיינו שאדם אינו צריך להיות שמח בהשגה שהשיג כבר בעבודת השי"ת, ואינו יכול לומר שאינו צריך ללך יותר, כי לך נאדם נקס' אראך כי תמיד הוא צריך ללך אל הארץ אשר אראך, וכל מה שאדם משיג יש תמיד אשר אראך חדש, דבר שאינו רואה בעיניו וצריך לדרוש ולבקש ליותר. חס הוא הנשמה הק' שהוא תלך אלתי ממעל הרוח תמיד להפעלות יותר ויותר, והאדם צריך לדרוש ולהשתוקק תמיד להפעלות יותר ויותר, ואף שטוב האדם הוא שרואה מנוחה, וחושב למה לי לייגע עוד, הלא מה שהשגתי

הוא כבר טוב, צריך לידע שאינו כן רק צריך תמיד להשמוקק לעלות יותר.

TO THE LAND I SHALL SHOW YOU. Avram received a similar command just as he was about to sacrifice Yitzhak. There too, the destination was not immediately revealed: "Go to ... one of the hills that I shall designate to you" (22:2). When, in times of great trial, the Jew has to leave his father's home or is called on to sacrifice his child in his love for God, he must know but one sole duty: that of following God blindly wherever He will lead him.

Rabbi Pinches Friedman
Parshas Lech Lecho 5772
Translation by Dr. Baruch Fox

Let us begin our journey with the enlightening comment of the Zohar Chodosh (Midrash HaNe'elam, Lech Lecho 30b) that these pesukim apply to every neshomeh that descends from the heavenly realm of the world of the neshamos to this world - to clothe itself in a physical body:

Hashem's statement to Avrom is elucidated as Hashem's directive to the neshomeh - this neshomeh that is to act as a father figure to educate the physical body. Hashem instructs the neshomeh to leave its heavenly abode and to enter a particular body. When the Torah states that Avrom went, this refers to the journey of the neshomeh from its place on high to its designated body. The neshomeh follows Hashem's instructions just as Avrom did - entering the body that it was commanded to guide and teach.

Let us address HKB"H's statement to Avrom and to all of the neshomos that come into this world: "אל הארץ אשר אראך" -- to the land that I will show you. Moreover, what was HKB"H's reason for not revealing the ultimate destination from the onset? Rashi provides an answer to this question: "אשר אראך, לא גלה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו, ולתת לו שכר לא גלה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו, ולתת לו שכר -- to endear it to him, and to reward him for each and every statement about the land. Rashi's source is the Midrash (B.R. 39, 9) which adds: "אל הארץ אשר אראך, ולמה לא גלה לו בדי לחבבה בעיניו, וליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה" -- to reward him for each and every step he takes toward the land.

Notwithstanding, the Midrash deserves further explanation. Even had HKB"H revealed the land to Avrom, he still would have deserved to be rewarded for each and every step of his journey to an unfamiliar land. After all, he only undertook this journey, because he possessed incredible faith in Hashem and because Hashem commanded him to do so. So, what additional reward or benefit accrued to Avraham by HKB"H not revealing the destination from the get go?

העבודה המיוחדת של עם ישראל - דביקות באינו מושג

פרשתו של אברהם אבינו מתחלת במאמר ה' אל אברהם 'לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך', ולא פירש הקב"ה לאברהם אבינו להיכן ולן אלא "אל הארץ אשר אראך". רש"י מפרש שהענין בזה הוא לחבבה בעיניו וליתן לו יותר שכר על זה. בספה"ק בארו בזה ענין עמוק אשר בזה נרמז שורש עבודת אברהם אבינו וזרעו אחריו, ולזה תחילת דבר ה' אל אברהם היה באופן ובבחינה זה.

כאשר אברהם אבינו נתקרב אל הקדושה לא היה לפניו זך סלולה וכבושה אלא הוא בעצמו היה צריך לסלול דרכו, וכמו שאמרו חז"ל רב לא היה לו אביו לא לימדו, כל העולם היה מלא מגלולי נמרוד אשר המריד את כולם נגד הקב"ה, ואברהם אבינו בעצמו התייגע למצוא האמת ולהכיר באלוקותו ית', ולא זו בלבד שלא היה דרך סלולה לפניו אלא אפי' יעד וגבול להיכן צריך להגיע לא היה לו, וע"ז הדרך כאשר עלה עבודתו לנח"ר לפניו ית' והש"י התחיל לקרבו אליו ית' מ"מ לא הראהו הדרך ולא המקום היכן צריך להגיע איה מקום שכירת כבודו איה קדושת ארץ ישראל אשר בחר א-ל, ואברהם אבינו בעצמו היה צריך - במצוות הש"י - להתייגע בתוך החושך ובתוך אי הבהירות למצוא המקום אשר בחר הש"י.

32 וזהו הטעם שלא אמר לו הקב"ה להיכן ללכת, כי עבודתו ומצוותו של אברהם אבינו אינו רק לילך לארץ ישראל, ואף לא רק לסלול הדרך להגיע אל קדושת אר"י, אלא עבודתו הוא לעשות ארץ ישראל לפני אברהם אבינו היה קדושת ארץ ישראל נעלם לגמרי ולא היה ניכר קדושתה ועד שבני חם השפלים היו הולכים וכובשים את הארץ, ואברהם אבינו הוא אשר זכה וגילה קדושתה, הוא עושה את ארץ ישראל, בהילוכו בעבודתו בתשוקתו בונה הוא את הארץ, וכל קדושתה חל ונתגלה ע"י מה שאברהם פעל בה הלך בה וקנאה. כתיב "הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם" ומרומז בזה שכל קדושתה של ארץ ישראל הוא משום שנשבע הקב"ה לאברהם אבינו, דהיינו שאין מציאות של ארץ ישראל מבלעדי אברהם אבינו כי כל המציאות של ארץ ישראל נוצר על ידו. קדושת ארץ ישראל הוא מצד הש"י וכמו שאמרו חז"ל שמשם הושתת העולם ואברהם אבינו מעצמו מיון לכוונה עליונה ובעבודתו ויגיעתו מצא מקום אשר בחר א-ל.

33 וזהו ענין העשרה נסיונות שנתנסה אברהם, - וידוע דכל היסוד של כלל ישראל נבנה על יסוד נסיונות אלו - ובספרים מבואר באריכות שיעקר הנסיונות אינו עצם

הקושי, כי עליה יכול האדם להתגבר ע"י הכוחות שבו, אלא עיקר הנסיונות הם מה שמאבד האדם את הבהירות ואינו רואה את הדרך אשר הוא צריך לילך בה, וצריך לכבוש בעצמו את הדרך לילך בה. דוגמא לדבר, אדם שאינו יודע לשחות והטילוהו

* מצוי הרבה שהאדם מרגיש עצמו בספקות ומבוכות בעבודת הש"י וחושב הלוואי היה לי מי שיוני מה לעשות ואיה היא הדרך אשר בה ישכון אור, ואף שהולך להתייעץ עם גדולים ממנו אמנם פעמים רבות נשארת העבודה שלו ועדיין מרגיש בעצמו ספיקות וחשיכות, אמנם צריך לדעת שזהו חלק מעבודת הש"י ודוקא בתוך חוסר בהירות זה מתקיים רצון הש"י ע"י שהוא עמל למצוא את הדרך הנכונה. וזהו העבודה שהעמיד אברהם אבינו ונתן את הכוח לדורות, כי זהו מהיסודות של כלל ישראל וכמו שיבואר בעז"ה.

34 ואחר הקדמה זו יש לנו מקום להציץ ולהשיג ענין נפלא הלזה מה שהש"י לא וילה לאברהם אבינו איה מקום שכירת כבודו היכן הוא ארץ ישראל. כי כן דווקא הוא הדרך להגיע ולהתדבק לאור הש"י, דווקא ע"י אי בהירות ובלתי ידיעה והשגה, "אתו ולא אתידיע". ובאם היה יודע המקום אשר בחר לו י-ה, והיה מיגע עצמו להגיע למקום מסוים זה, יגיעה זו לא היה מביאהו כלל לדביקות בהש"י א"ס ב"ה הבלתי מוגבל, כי רק במקום מסוים ומוגבל הלזה היה דבק. אמנם עיקר הדבקות באלוקותו ית' הוא גופא מה שהפשיט מכל שכל ורעיון, ויגע והאמין והחזיק עצמו אף כאשר לא האיר האור בבהירות והיה מלא סתירות וספיקות, זה הוא עיקר הדבקות בהש"י, ויגיעה זו עצמו הוא קדושת ישראל וקדושת ארץ ישראל, ולזה דווקא אחר שעמד באמונתו זכה לקדושת ישראל וקדושת ארץ ישראל. ולזה הדרך להגיע לארץ ישראל הוא דווקא ע"י אי ידיעת מקומה, "אל הארץ אשר אראך".

37 With the help of the One Who imparts knowledge to mankind, my heart stirred with a wonderful idea. Hashem's instruction "אל הארץ אשר אראך" – to the land that I will show you – contains a valuable message concerning the way to properly serve Hashem.

* It is worthwhile for every Jew to review this message over and over again throughout his life. If we examine man's lifelong journey in this world, from the moment of his birth and his very first breath, until his neshomeh departs from his body and returns to HKB"H, we find that the entire journey is shrouded in mystery.

No human being has a clue what is in store for him in this world. Will his journey be smooth and straightforward or will it be complicated and full of obstacles? Will the course be steady and even-keel or full of ups and downs? A human being is incapable of solving this great mystery from the very onset. Where will he be required to spend his life? What ordeals and experiences will he have to endure? What mission has HKB"H given him to fulfill in this lifetime?

Yet, it is essential for all Torah-observant Jews to remember that the key to unraveling these mysteries and uncertainties was already revealed by HKB"H to Avraham Avinu, the first Jew in the world. Avraham was confronted by a world full of idol-worship, he shattered all of the idols in his father Terach's house, and merited to reveal the presence, oneness and ways of HKB"H in this world.

Behold! With HKB"H's very first revelation to Avrom, He confronts Avrom with the following provocative directive: "לך לך מארצך וממולדתך ומביתך" – "לך לך מארצך אשר אראך" -- Go for yourself from your land, from your birthplace, and from your father's house to the land that I will show you. With these words, HKB"H provided Avrom with the secret code to unravel and solve all of life's mysteries and uncertainties. These four words -- "אל הארץ אשר" -- "אל הארץ אשר" -- to the land that I will show you -- are the key!

* In other words, do not imagine that I will reveal to you from the very beginning where you are destined to go and what challenges you will have to overcome.

* These matters are concealed and known only to HKB"H, King of the Universe, Who knows all of our secrets.

Nonetheless, there is a promise from HKB"H inherent in this directive: "אל הארץ אשר אראך" – to the land that I will show you – I will not abandon you on this journey. For, on your own, you will be unable to navigate your proper path in life; you will surely stray, like a lost sheep, not knowing whether to turn right or left. Rest assured that I will be with you every step of the way throughout life's journey – guiding you in the right direction, helping you overcome all of the obstacles in your way – until you arrive at the correct destination – the destination and purpose for which you came down into this world.

38 comments, as the Targum does: "קל רב ולא פסק" – a mighty voice which did not stop. In other words, the supernatural voice with which HKB"H delivered the commandments at Har Sinai never ceased – it continues on to this very day.

386 "אל הארץ אשר אראך" – leave your heavenly abode, the world of the neshomos -- "אל הארץ אשר אראך" – and descend to the physical form that I will designate for you in this world.

Whenever a Jew is uncertain as to which path to take, which course of studies to pursue, or which business activity to get involved in, he must tune in his spiritual hearing to receive Hashem's supernatural voice calling out to Avraham and his descendants: "אל הארץ אשר אראך" – whenever you arrive at a crossroads in life, I will direct you along the correct path and show you how to reach the destination where you are meant to fulfill your earthly mission.

This in fact is the lesson conveyed by the Midrash (B.R. 53, 14) discussing the possuk regarding Hagar (Bereishis 21, 19): "ויפקח אלקים את עיניה ותרא באר" – מים ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער" – "אמר רבי בנימין, הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, מן הכא ויפקח אלקים את עיניה". In Hagar's moment of desperation, the Almighty opened her eyes and revealed a well to her; she walked to the well, filled the flask with water and gave her son to drink. Rabbi Binyamin states that all people are considered to be blind until HKB"H illuminates their eyes. Along his journey, man may seek water or any of his other needs; it is essential that he always remember HKB"H's promise: "אל הארץ אשר אראך". This will insure that HKB"H will open his eyes and guide him to his intended destination in this world.

39 According to the Word of Hashem They Would Journey According to the Word of Hashem They Would Encamp

* Sadly, though, this is precisely the problem. Due to our countless sins, an iron curtain has been created separating us from our G-d. The prophet describes this situation as follows (Yeshayah 59, 2): "כי אם עוונותיכם" – "היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם" – rather, your transgressions have separated between you and your G-d. This barrier also separates us from the divine promise of: "אל הארץ אשר אראך" – to the land that I will show you. As a consequence, we continue to live with the status, chas v'shalom, of those who are presumably blind, since we do not merit having HKB"H open our eyes.

40 * To remedy this unfortunate situation, we must reestablish our relationship with Hashem by performing wholehearted, complete teshuvah for all of our transgressions; thus, we can pulverize the impenetrable barrier separating us from Hashem. This will allow us to pray to Hashem to open our eyes and guide us along the proper path, as He promised Avraham Avinu and all of our neshomos as they descended to this world: "אל הארץ אשר אראך" – to the land that I will show you. Furthermore, this will guarantee the fulfillment of the remainder of the promise: "ואעשך לגוי גדול ואברכך" – "ואגדלה שמך והיה ברכה" -- And I will make of you a great nation; I will bless you, and I will make your name great, and you will be a blessing." As a result, HKB"H will join us each step along the way, insuring our success.

41

This ties in amazingly with a vital lesson the Sheloh HaKadosh teaches us (Parshas Behaaloscho) concerning the possuk in Bamidbor (9, 18):

The Torah states that Bnei Yisroel journeyed and encamped in accordance with Hashem's command; subsequently, it states that they first encamped and then journeyed in accordance with Hashem's command.

The Sheloh HaKadosh derives from these pesukim that one should have Hashem in mind and request His assistance with all on one's endeavors. As one embarks

on a journey, he should say, "I am going with G-d's help"; and I plan to rest in a particular place "if it is Hashem's will." Upon arriving at one's destination, he should thank and praise Hashem by stating, "With G-d's help I arrived here, and I plan to return at a certain time, with G-d's help and if it pleases Him."

42

Following this wonderful advice and having Hashem in mind as we begin and conclude every activity we undertake — in accordance with the dictum of "על פי" — is a fantastic way to connect with Hashem and to remind Hashem, as it were, of His promise to the neshomos preparing to descend to this world: "אל הארץ אשר אראך" — I will guide you and open your eyes to find the correct path in life.

43

If we take a moment to consider the matter, it is clear that the source of man's connection with Hashem, the conduit of life, hinges on man's awareness that his livelihood and successes depend solely on Hashem. For, the moment that a person believes that he is responsible and deserves credit for his own success, he no longer requires this intimate connection with Hashem, and he becomes detached from the conduit of life. In fact, the possuk in parshas Ekev (Devorim 8, 11) strongly admonishes us:

114

Next, let us appreciate the enlightening words of the Chasam Sofer in Toras Moshe (Ekev 57b) addressing the formula of the berocheh recited after one drinks water: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, בורא נפשות."

רבות וחטרונן, על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל "חי, ברוך חי העולמים — Blessed are Thou, Hashem, our G-d, King of the universe, Who creates numerous living things with their deficiencies; for all that You have created with which to sustain the life of every being. Blessed is He, the life of the worlds.

With this berocheh we express our gratitude to Hashem for two things — firstly, for the simple fact that he created us: "בורא נפשות רבות". Secondly, we thank Hashem for creating us deliberately with deficiencies: "וחטרונן". This insures that we will need to seek out Hashem to fill our needs and deficiencies; thus, we are constantly aware of Hashem's favors and thank Him on a regular basis for filling our deficiencies.

45

This deliberate creation of deficiencies is the more significant of the two matters. For, due to these deficiencies: "ברוך חי העולמים" — we will merit having a relationship with HKB"H both in this world and the World to Come.

"To the Land that I Will Show You" to Justify a Reward for Each Step

Based on what we have just learned, we can now understand why HKB"H chose not to reveal the intended destination to Avraham at the beginning of his journey. Had He provided this information at the onset, Avraham would not have needed to remain connected to Hashem with each and every step in order to insure that he was headed in the right direction. Therefore, HKB"H chose to guide Avraham blindly with the promise: "אל הארץ אשר אראך" — to the land which I will show you. As a result, he remained connected performace with HKB"H each and every step of the journey.

We have also shed some light on the statement of the Midrash: "ולמה לא גלה, אל הארץ אשר אראך, ולמה לא גלה לו כדי לחבבה בעיניו, וליתן לו שבר על כל פסיעה" — why didn't He reveal to Avraham the ultimate destination? In order to make it precious in his eyes and to reward him for each and every step. By not revealing the land to Avraham, he was forced to remain connected with Hashem each step along the way, in order to receive constant directions.

46

Consequently, he deserved to be rewarded for each and every step, since he did not take a single step without recognizing Hashem's presence and remaining connected with Hashem. The Torah attests to this fact by stating: "וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'" — so Avram went as he was instructed by Hashem. He remained connected with Hashem throughout his journey, so that Hashem would illuminate his eyes to head in the proper direction.

47

lesson for each and every one of us. We must strive to remain connected with Hashem throughout our lifelong journey. Moreover, whenever we encounter uncertainty as to which path to choose, we should remember that HKB"H promised us before we were even born: "אל הארץ אשר אראך" — that He would open our eyes, so that we would know which path to follow.

It is clear as day, therefore, that we must raise our sights toward Hashem, in order for our innermost beings to appreciate and grasp His clear cut instructions. If, however, we forget Hashem, chas v'shalom, and mistakenly believe that we control our own destinies — espousing the philosophy of "כוחי" — it is analogous to one who seeks guidance from an expert, but talks to someone else, rather than paying attention, while the expert is trying to guide him. Under these circumstances, it is quite clear that he will stray from the correct path like a lost sheep.